

ljevičem in predsednikom vlade Dragišo Cvetkovičem radi občinskih volitev na Hrvatskem, likvidiran. »Obzor« pripominja: »Po tem takem ni treba pričakovati kakšnih sprememb v vladi, še manj pa koncentracijske vlado.«

Hrvatsko sveto leto se začne na praznik sv. Petra in Pavla. Ta praznik bo hrvatsko ljudstvo po vseh župnijskih cerkvah obnovilo krstno obljubo ter svečano zapelo novo cerkveno pesem: »Tisoč tri sto let je preteklo.« Poleg krstne obljube se bo tudi obnovila izjava zvestobe rimskemu papežu kot vrhovnemu poglavarju Kristusove Cerkve. Posebne svečanosti se bodo ta dan vršile v tistih cerkvah in kapelah, ki so posvečene sv. Petru. Istega in naslednjega dne bo evharistični kongres za Podravino, in sicer v Djurdjevcu. Predvidenih je več evharističnih kongresov,

ki se bodo pozneje vršili na raznih krajih. Predvidene so tudi razne izložbe, ki naj nazorno prikažejo, kaj je katoliška Cerkev v teku 1300 let storila za hrvatski narod na polju umetnosti, šolstva, prosvete, knjige, tiska ter na gospodarskem, socialnem in dobrodelnem področju.

Stoletnica hrvatskega gledališča. Gledališče je velikega prosvetnega pomena za narod. Zato se vsak narod, ki se zaveda svoje samobitnosti in kulturnosti, trudi, da si ustvari to važno kulturno ustanovo. Hrvatje so ustanovili svoje prvo hrvatsko gledališče 9. junija 1840. Stoletnico tega važnega kulturnega dogodka so v Zagrebu proslavili s svečanim tednom, ki je prikazal velik vpliv gledališčne umetnosti na razvoj hrvatske kulture.

odpremljalo na inozemske trge takrat, kadar so cene najbolj ugodne, to je v zimi in na spomlad.

Istovrstno s silosom za shranjevanje sadja se mora zgraditi hladilnica za ohlajevanje sadja v vagonih. Ta način ohlajevanja bo prišel posebno v poštev za bosanske in srbske slive. Naše in sadje iz južnih krajev države, katero bo že naloženo v isoterične vagone, se bo spravilo v Mariboru tik pred izvozom v hladilnico silosa za 24 ur. Tam se bo ohladilo ter obložilo z ledom in bo v najboljšem stanju doseglo inozemski trg.

Kdo bo zgradil mariborski silos?

Naša vlada je osnovala posebno delniško družbo. Družba je državna ustanova z nalogom, da gradi po vsej državi skladišča ali silose za žito in sadje. Ta družba »Silos« bo zgradila v Mariboru kot središče sadne trgovine velik in novodobnim zahtevam odgovarjajoči silos, za katerega kažejo največje zanimanje sadjarji iz vse naše države.

Komisija si ogledala stavbišče

Da je zamisel izgradnje velikega sadnega silosa v Mariboru resna in da jo bodo s časom uresničili, nam dokazuje dejstvo komisijskega ogleda v poštev prihajajočih stavbišč. V minulem tednu se je mudila v Mariboru komisija, v kateri so bili zastopniki banske uprave in družbe »Silos«. Komisija je izbrala stavbišče za silos v neposredni bližini mariborske carinarnice, med kolodvorom, carinarnico in Meljskim hribom. Stavbišče bo kupila banska uprava pod pogojem, da prične družba »Silos« takoj z gradnjo. Izbrano stavbišče ima zelo ugodno lego še radi tega, ker je v neposredni bližini tovarnega kolodvora. Skladišče bodo zvezali brez velikih stroškov s kolodvorom s tračnicami.

Blizamo se novemu načinu sadnega izvoza

Dosedanji izvoz sadja

Sadjarstvo v Sloveniji je od prevrata do danes napravilo že precej korakov naprej. Naš sadni trg si je znal z izbornostjo sadja pridobiti sloves na svetovnih tržiščih. Ker so se naši sadjarji prepričali, da je mogoče dobro vnovčiti le zdravo, pravilno obrabljeno in spravljeno sadje, se je ravno na teh področjih v zadnjih letih veliko storilo. Pri vsej napredujoči modernizaciji našega sadnega razpošiljanja v inozemstvo smo se posluževali ali vlaganja sadja v zabojce ali pa se je izvažalo v razsutem stanju v vagonih. Na isti način kakor jabolka smo pošiljali tudi slive, breskve in češnje. Prav to slednje najbolj občutljivo sadje je pri prevažanju na omenjeni dvojni način močno trpelo. Tolikokrat se je zgodilo, da je prejel kupec v inozemstvu od naših sliv ali češenj brozgo, ki ni bila za drugo kot za prekuhanje v žganje. Pri prevažanju občutljivega sadja so šle vsako leto velike vsote v izgubo. Neprilike pri sadnem prevozu so napolile naše sadne strokovnjake, da so zastavili vse moči, da bi se odpravili za bodoče izvozni nedostatki, ki so združeni z občutnim denarnim primanjkljajem.

Izvoz treba prilagoditi novodobnim zahtevam

Ker je postalo sadje v poprevratni dobi ena najbolj priporočenih življenjskih potrebščin, je bilo treba zboljšati sadni izvoz z modernimi prevoznimi sredstvi. Začeli so sadje prevažati v hladilnih vagonih. V take vagone spravljeno sadje je doseglo tudi najbolj oddaljene kraje povsem nepoškodovano ter sveže. Hladilni vagoni, kateri sami proizva-

jajo led, so za prevažanje sadja predragi. Zaradi tega so predali prometu posebne »isoterične« vagone. V teh se sadje v posebnih hladilnicah ohladi, obloži z ledom in odpošlje. Omenjeni slednji način izvažanja pride za naše slovensko sadje v poštev le tedaj, ako bo dobila naša sadna trgovina silos za sadje.

Velik sadni silos v Mariboru

Glede našega sadnega izvoza je najbolj važna točka obmejni Maribor. Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo je storilo vse, da je zanimalo merodajna mesta v naši državi za nujno potrebo zgradnje sadnega silosa. Ta silos bi moral imeti prostor za vskladiščenje do 300 vagonov sadja. Silos bi moral biti opremljen s hladilnimi napravami, da bi se ohranilo spravljeno sadje sveže in bi se

Novice iz domačih krajev

Zlatomašnik 80 letnik. V župniji Cirkovce pri Pragerskem bo obhajal 20. junija pri telesnem zdravju in v duševni čistosti 80 letnico g. Ivan Mlakar, zlatomašnik in upokojeni župnik. Jubilar se je rodil leta 1860. v Leskovcu v Halozah. Mašniško posvečenje je prejel 6. junija 1884. Dolga leta je bil v dušeskrbju v tržaško-koperski škofiji. Med vojno je prišel v Ptuj in je še po prevratu vršil službo vojnega kurata. Ker se je čutil dovolj krepkega, se je oprijel z vso vsemu dušnega pastirstva in ga je poslal škof za župnijskega upravitelja v Zagorje v dekaniji Kozje. Iz Za-

gorja je dobil župnijo Polje ob Sotli. Tamkaj je ostal nekaj let in obhajal zlati mašniški jubilej. Kot upravitelj Sv. Miklavža na Polju je ob nedeljah in praznikih dvakrat maševal in pridigoval ter bil še v pomoč sosednim hrvatskim župnikom in posebno rad je pridigal na Svetih gorah nad št. Petrom. Pred par leti se je umaknil v svojo skromno hišico z vrtom v Cirkovcah. Tudi tukaj vrši z vso vnetostjo pri pomanjkanju duhovščine kaplanske posle obširne župnije. Jubilar še danes slovi kot gromovit cerkveni govornik ter izboren pevec. Redko kateremu zlatomašniku

ljene, resni, hladni obraz, ki ga vidi pred seboj, obraz njenega Klavs? Nekam osuplo je motrila posamezne črte obraza tistega človeka, ki ga je bila tako ljubila. Ta obraz je bil kvečjemu blede senca obraza njenega Klavs. Na tem obrazu so skrbi, utrujenost, notranji boji zarezali brazde. Pod očmi je zapazila prerane gube.

Pred tem spremenjenim Klavsom je začutila nekako olajšanje. Ko je razmišljala o tem, da bi šla pred njega, se je najbolj bala, da jo bo srce izdalo. Drhtela je ob misli, da bi se ob pogledu nanj v srcu vzbudila nekdanja ljubezen.

Sedaj je strah prešel. Njeno srce ni hitreje utripalo. Njena stara ljubezen, o kateri je mislila, da še tli v srcu, je bila mrtva.

Ta ravnodušnost nasproti Klavsu jo je napolnila z zadovoljstvom. Njene oči so nepremično opazovale tega spremenjenega, skoraj nepoznanega človeka. Ni se ji bilo treba bati, da bi v srcu, ki ga je bila dala Fedorju, samo za trenutek zažarela stara ljubezen...

»Nataša, čemu si prišla? Kaj hočeš od mene?« je z negotovim in mehkim glasom vprašal Klavs.

Imenoval jo je in s tem pokazal, da jo je takoj spoznal.

Nataša se je zmedla, ko je zaslišala svoje ime. Klavs ga je izgovoril s takim glasom, kakršnega ni pričakovala od tega človeka.

Klavs je opazil na dekletovem obrazu izraz zmedečnosti. Da je ne bi še bolj vznemiril, je povsili oči. A živo je želel, da bi slišal Natašin glas. Nehote se je nagnil proti vratom, da bi bolj slišal. Nadejal se je, da bo že pri prvi besedi spoznal njen blagi glas.

Nataša je stopila nekoliko bliže. Z drhtečim glasom je rekla:

»S prošnjo sem prišla. Prizanesi trojici ljudi, ki so obsojeni na smrt!«

Ob Natašinemu glasu je komisar začutil pri srcu prijetno toploto. To je bil tisti blagi glas, ki ga je vedno tako rad poslušal.

Ni odgovoril. Tiho je dalje opazoval Natašo. Zdelo se mu je, da se ni spremenila. Samo nekoliko bolj blede je bila.

Nataša ni prenesla Klavsovega pogleda. Povesila je oči in ponovno prosila:

»Usmili se svojega očeta ter svojega in mojega brata!«

Njen glas je še bolj drhtel ko prej. V njenih očeh so se prikazale solze.

Klavs Andrejev je izginil in vzbudil se je Klavs Rišin, grozotni ljudski komisar iz Odese. In ta je trdo odvrnil:

»Vsi trije morajo umreti, ker zastopajo uporniško vas.«

ne k jezerom in morju. Vrhunci gora ne segajo preko 3500 metrov, imajo pa vprav alpsko razvito pokrajinsko sliko. Strahotni so tod zimski viharji, pomladi pa močno pokanje lomečih se ledenikov, ko zapuščajo obale ledene gore in plovejo dalje po morskem gladini.

Drevesa, ki dajejo mleko in kruh. Angleški naravoslovec Wallace pripoveduje o sagovi palmi, ki raste na Novi Gvineji. Drevo daje v višini 20 čevljev in debelini 5 čevljev 900 sagovih povsen, iz katerih pride domačini 1800 hlebec. Pet teh hlebec zadošča za prehrano odraslega domačina na dan. Glasoviti geolog Leopold von Buch pa pravi, da je raslo na Kanarskih otokih drevo z belo skorjo, katerega listi so se vsak

je podaril Bog na stara leta toliko krepkega zdravja in polnih duševnih moči kot ravno haloški korenini g. Mlakarju. Dvojnemu izrednemu jubilaru želi »Slov. gospodar« tudi biserni jubilej v trdem prepričanju, da ga bo dočkal in z mogočnim tenorjem zapel: Slava Bogu na višavah!

Padel z drugega nadstropja in se ubil. Na Tržaški cesti v Mariboru je padel z drugega nadstropja na cementni tlak in je umrl kmalu po prevozu v bolnišnico radi prebite lobanje 23 letni Marko Frnjak.

Huda nesreča kolesarke. 26 letna dekla Marija Pongračič iz Pekla v občini Košaki pri Mariboru se je peljala domov iz Sv. Jakoba v Slov. goricah. Med vožnjo so se ji zlomile vilice na kolesu. Padla je tako nesrečno, da si je posnela kožo z glave. Hudo ponesrečeno so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Hud obstrel radi usodepolne zamenjave. 44 letni Ivan Potočnik je šel 9. junija proti večeru v Vuhredu nad srnjaka. Naenkrat je počil strel, ki je padel iz smeri Borovnikovega hriba. Krogla mu je prebila zgornjo ter spodnjo čeljust in je moral v slovenjegraško bolnišnico na operacijo. Orožniška patrulja se je podala takoj na kraj nesreče. Na podlagi izjav nekaterih prič je ugotovila, da je zagrešil obstrel 38 letni Kristijan Vernik iz Vuhreda. Tudi on se je ob istem času kot Potočnik skril v zasedo, da bi ustrelil srnjaka. Ko je opazil v grmovju premikanje, je bil prepričan, da se mu bliža srnjak. Sprožil je v smeri premikanja in naenkrat čul po odjeku strele, da je namesto divjačine pogodil človeka. Zbežal je proti domu in skril puško, namesto da bi bil nudil obstreljenemu pomoč.

Nesreča s puško. Na Kapli ob severni meji je streljal iz lovske puške 27 letni posestnikov sin Karel Koprivnik. Naboj je orožje raznesel, ki mu je hudo poškodovalo desno roko.

Modras je pičil v Kamnici pri Mariboru devetletno delavčev hčerko Marijo Krepsovo v levo nogo. Otroka so oddali v mariborsko bolnišnico.

Smrtna žrtev splašenega konja. Pri Sveti Trojici v Slov. goricah sta se peljala zakonca Kranjc. Konj se je splašil in voz se je prevrnil. Posestnik Kranjc je dobil le lažje poškodbe, njegova 62 letna žena Marija pa si je razbila lobanjo. Nezvestno so prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer ji pa niso mogli več pomagati. Rajna je bila doma od Sv. Lenarta v Slov. goricah.

Plaz zemlje smrtno podsul očeta šestih nepreskrbljenih otrok. V vasi Medvedce pri Pragerskem je premogovnik, ki je last inženirja Majsa. V tem rudniku se je zgodila v minulem tednu smrtna nesreča. Kakih 18 metrov

Veliko in malo v mestu in na deželi, vse hoče v obilni meri uživati čudovito sonce. Toda Vašo na mraz navajeno kožo treba najprej zavarovati z NIVEO, ker tedaj bo ostala sveža in zdrava. Zato nikar ne pozabite okrepčati svojo kožo z NIVEO, preden greste iz hiše.

208

pod zemljo so postavljali štirje delavci v rovu lesene podpore. Med njimi je bil tudi 40 letni tesar Jožef Šoštar. Naenkrat se je vdrla s stropa plast zemlje in zasula četvorico. Trem je hitro uspelo, da so se odkopali in so prišli na pomoč najbolj podsutemu tesarju. Tudi rudniško vodstvo je poslalo pomagace. Odkopavanje zasutega je bilo težavno, ker se je zemlja neprestano rušila in osipovala na reševalce. Ko so Šoštarja že skoraj rešili, se je vsul še večji plaz in pokopal pod seboj že malodane otetega. Reševalci so se zopet lotili reševanja z vso previdnostjo. Prva nesreča se je zgodila ob dveh popoldne. Z odkopavanjem so bili gotovi ob pol osmih zvečer, a so žalibog potegnili tesarja iz plazu mrtvega. Smrtno ponesrečeni, ki je bil priden delavec, zapuščal šest nepreskrbljenih otrok.

Padel pod voz in si zlomil nogo. Franc Prejac iz Dornave pod Ptujem je padel pod voz in si zlomil nogo.

Otrok se dvakrat poškodoval. Sedemletna Zvonka Filipič, hčerka elektromonterja v Krapju pri Ljutomeru, se je opekla. Mati je naložila otroka na kolo in ga je peljala proti Ljutomeru k zdravniku. Med vožnjo se je mati s kolesom prevrnila in opečena hčerka si je pri tem zlomila še desno nogo.

Otroka našla očeta ubitega od strele. Ugleđen posestnik Flisar v Markišavcih pri Murski Soboti je bil s sinom in hčerjo na delu na polju. Ko je videl, da se bliža nevihta, se je

odpravil z motiko na rami proti domu. Na povratku ga je zalotilo neurje z bliskom in treskom. Strela je udarila v motiko in Flisar je obležal na mestu mrtev. Od strele ubitega očeta sta našla pozneje otroka, ko sta se vrnala s polja proti domu.

Priletnejši rudar smrtno ponesrečil. V rudniku v Hrastniku je proti koncu minulega tedna smrtno ponesrečil 54 letni rudar Matija Pušnik, ki je bil zaposlen pri vzpenjači rudniškega izsipališča. Odtrgala se je žica pri vzpenjači in so vozički zagrmeli v Pušnika in ga smrtno poškodovali. Smrtno ponesrečen je zapustil ženo in že odrasle otroke.

Nesreča radi splašenih konj. 50 letni posestnik Franc Peterca iz Šiške pri Ljubljani je peljal s parom konj gnoj na njivo. Konja sta se splašila pred avtomobilom in zdvijala. Pri zadrževanju konj je Peterca padel s voza in se poškodoval po vsem telesu in glavi.

Pri padcu z motorja si poškodoval prsni koš. Na motornem kolesu se je peljal pekovski mojster iz Črmošnjic na Kočevskem iz Semiča proti domu. Med vožnjo se je motociklist prevrnil in si poškodoval prsni koš. Poškodovanega so prepeljali v bolnišnico.

Koštrun povzročil nesrečo. V 73 letnega delavca Jožefa Vilfana iz Mojstrane na Gorenjskem se je zaletel koštrun in ga je tako prevrnil, da si je Vilfan zlomil levo nogo v kolku.

dan dve ali tri ure pred sončnim vzhodom orosili. Jel je padati od njih rahel dežek ter se spodaj zbiral v studenček. Okrog vršičev teh dreves je bil vedno majhen oblček. Najbolj čudno od teh dreves pa je v Venezueli rastoče »mlečno drevo«, ki zraste 15 do 23 metrov visoko. Če narežemo v deblo, že pri-teče iz njega mleku podobni sok, ki je celo gostejši in polnejši od živalskega. Smetana iz tega mleka ima 1% več surovega masla, pol odstotka več kazeina, albumina in fosfatov, pa manj sladkobe. Iz čebelinemu vosku sorodne maslobo delajo domačini sveče. Na zraku se to mleko zgosti v nekak sir.

O moljih. Ena sama moljeva samica izleže na leto 500.000 potomcev, ki požrejo v enem letu

»Klavs, ti si jih obsodil, ti tudi lahko preprečiš njihovo smrt!«

Glas je bil tako pretresljiv, da komisar ni mogel takoj odgovoriti. Šele čez čas je dejal dosti manj trdo ko prej:

»Kot človek ne želim njihove smrti. Toda kot ljudski komisar sovjetske republike moram neusmiljeno uničiti vse, kar ogroža družabno stavbo, ki smo jo tako težko zgradili.«

Nataša je začela dvomiti nad uspehom svojih prošenj, a vključ temu ni odnehala.

»Klavs, pomisli, da je eden izmed obsojencev tvoj oče!«

Komisarja je zbadlo pri srcu. Premagal je bol in na videz ravnodušno odvrnil:

»V človeku, ki je sovražnik boljševizma, ne poznam svojega očeta!«

Nataša se je zgrozila ob teh besedah. Skoraj obupno je zavpila:

»Klavs, spomni se na svoja mlada leta! Ti si bil ponos očetov! Ne pregreši se nad njegovim življenjem! Vsaj njemu prizanesi!«

»Naš zakon ne pozna izjem! Kdor je kriv, mora biti kaznovan!«

Njegov glas je bil spet trd ko jeklo.

Nataši se je zdelo, da ji nekdo z ostrim nožem reže srce. Vsa obupana je sklenila in dvignila roke ter zajecjala:

»Klavs, prosim te, usmili se!«

Ta je globoko sklonil glavo in topo dejal:

»Če je Aleksej Andrejev med talci, to pomeni, da je žreb njega zadel!«

»O, ne! Sam se je javil! Prizanesi mu!«

Klavs je s svinčnikom zbadal papir, ki je ležal pred njim na mizi. Poglasno je zamrmral:

»Sam se je javil?!«

Nato je glasno nadaljeval:

»Danes zjutraj mi je tudi Fedor izjavil, da hoče biti prvi talec in jaz sem se divil njegovemu junaštvu.«

»Bolje bi bilo, če ne bi bil sprejel njegove žrtve!«

»Jaz sem izvršilec oblasti, ki ne pozna slabosti.«

»Klavs, tako si otrpnil v zlu, da te nobena stvar ne more ganiti, niti občutki, ki so ljudem najbolj prirojeni, ljudem, katere hočeš osrečiti, v resnici pa jih delaš nesrečne, tako nesrečne, kakor ljudje še nikdar niso bili nesrečni. Poglej okrog po vasi in videl boš, kaj ste ti in tvoji iz nje napravili!«

»Ker ste ti in tvoji uporniki! A ne boste vedno zaslepljeni. Tudi vam se bodo odprle oči. Če se vam doslej še niso, je to znak, da še niste mogli slišati prave besede, ki jo prinašajo učitelji, in niste dobili pouka, ki ga dajejo naši filmi. Tisoč in tisoč vasi, revnejših od vaše, je preneslo žrtve in zgradilo šole in kino-dvorane. Pri vas ničesar nimate. Šubin ni mogel z vami nič doseči. V bodoče